

การใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัย

Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM)

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

แบ่งพัฒนาการเป็น 5 ด้าน

1. ด้านการเคลื่อนไหว (Gross Motor GM)
2. ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา(Fine Motor FM)
3. ด้านความเข้าใจภาษา (Receptive Language RL)
4. ด้านการใช้ภาษา (Expressive Language EL)
5. ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม (Personal and Social PS)

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

มีจำนวน **116** ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน 19 ช่วงอายุ

ด้านของพัฒนาการ	Surveillance ทักษะ (ข้อ) 14 ช่วงอายุ	Screening ทักษะ (ข้อ) 4 ช่วงอายุ
ด้านการเคลื่อนไหว (GM)	16	8
ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก(FM)	16	8
ด้านการเข้าใจภาษา (RL)	15	7
ด้านการใช้ภาษา (EL)	15	7
ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม (PS)	16	8
รวม(116ข้อ)	78	38

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

Surveillance สำหรับผู้ปกครองเฝ้าระวัง ทั้งหมด 14 ช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ข้อประเมิน/ ด้าน					รวมข้อ แต่ละ ช่วงอายุ
	GM	FM	RL	EL	PS	
แรกเกิด – 1 เดือน	1	1	1	1	1	5
1-2 เดือน	1	1	1	1	1	5
3-4 เดือน	1	1	1	1	1	5
5-6 เดือน	1	1	1	1	1	5
7-9 เดือน	2	1	1	1	1	5
10-12 เดือน	1	1	1	1	1	5
13-15 เดือน	1	1	1	1	1	5
16-18 เดือน	1	1	1	1	1	5

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

Surveillance สำหรับผู้ปกครองเฝ้าระวัง ทั้งหมด 14 ช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ข้อประเมิน/ ด้าน					รวมข้อ แต่ละ ช่วงอายุ
	GM	FM	RL	EL	PS	
19-24 เดือน	1	1	1	1	1	5
25-30 เดือน	1	1	1	1	1	5
31-36 เดือน	1	1	1	1	1	5
37-42 เดือน	1	1	1	1	2	6
43-48 เดือน	1	2	1	1	1	5
49-54 เดือน	1	1	1	1	1	5
55-60 เดือน	1	1	1	1	1	5
รวมข้อประเมิน	16	16	15	15	16	78

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

RIGD

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

Screening สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทั้งหมด 4 ช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ข้อประเมิน/ ด้าน					รวมแต่ละช่วงอายุ
	GM	FM	RL	EL	PS	
9 เดือน	2	2	1	2	1	8
18 เดือน	2	2	2	2	2	10
30 เดือน	2	2	2	1	2	9
42 เดือน	2	2	2	2	3	11
รวม	8	8	7	7	8	38

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

องค์ประกอบการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

1. คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการ

2. แบบบันทึกเพื่อการคัดกรอง

3. อุปกรณ์

4. สถานที่

5. เด็ก

6. ผู้ประเมิน

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

แนวทางปฏิบัติการประเมินพัฒนาการ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อม

- ผู้คัดกรอง
- อุปกรณ์
- สถานที่
- เด็ก

2. การสร้างสัมพันธภาพกับเด็กและผู้ปกครอง

3. การประเมิน

4. สรุป

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ขั้นตอนการประเมิน

1. ผู้ประเมินให้ข้อมูลผู้ปกครอง

- แนะนำตัว
- จะทำอะไร
- เพื่ออะไร
- วิธีการอย่างไร

2. คำนวณอายุเด็ก

สอบถามวันเดือนปีเกิดเด็กจากผู้ปกครอง เริ่มจาก วัน เดือน และปี โดยเอาวันที่ทำการทดสอบเป็นตัวตั้งวันเดือนปีเกิดเด็กเป็นตัวลบ

ถ้าวันตัวตั้งจำนวนน้อยกว่าให้ยืมที่เดือนมา 1 เดือน (30 วัน)

ถ้าตัวตั้งเดือนน้อยกว่าตัวลบ

ให้ยืมที่ ปี 1 ปี (12 เดือน)

ขั้นตอนการประเมิน (ต่อ)

วิธีคำนวณอายุเด็ก

เริ่มจาก วัน เดือน และปี โดยเอาวันที่ทำการทดสอบเป็นตัวตั้ง วันเดือนปีเกิด
เด็กเป็นตัวลบ ถ้าวันตัวตั้งจำนวนน้อยกว่าให้ยืมที่เดือนมา 1 เดือน (30 วัน)
ถ้าตัวตั้งเดือนน้อยกว่าตัวลบ ให้ยืมที่ ปี 1 ปี (12 เดือน)

ตัวอย่าง 1

	ปี	เดือน	วัน
วันที่ทำการทดสอบ	255 5 ⁴	3 ^{+ 12}	15
วันเดือนปีเกิด	2550	8	10
เด็กอายุ	4	7	5

ขั้นตอนการประเมิน (ต่อ)

วิธีคำนวณอายุเด็ก

ตัวอย่าง

	ปี	เดือน	วัน
วันที่ทำการทดสอบ	2555	3 ²	5 ^{+ 30}
วันเดือนปีเกิด	2552	2	20
เด็กอายุ	3	0	15

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

การประเมินพัฒนาการ

1. เริ่มประเมินพัฒนาการจากด้านใดก่อนก็ได้ ที่ตรงกับช่วงอายุจริงของเด็ก
 - ในเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ผ่าน เมื่อเด็กประเมินผ่าน ตามที่ได้จากการประเมิน หรือ ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ไม่ผ่าน เมื่อเด็กประเมินไม่ผ่าน
 - ในช่วงอายุใดที่มีข้อประเมิน 2 หรือ 3 ข้อ หากเด็กไม่ผ่านข้อใดข้อหนึ่งให้ถือว่าไม่ผ่านในช่วงอายุนั้น บันทึกผลการประเมินลงในตารางบันทึกพัฒนาการเด็ก

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

การประเมินพัฒนาการ

2. ข้อที่มีเกณฑ์ผ่าน 1 ใน 3 ถ้าเด็กทำครั้งแรกผ่าน ไม่ต้องทำครั้งที่ 2 ที่ 3
และข้อที่มีเกณฑ์ผ่าน 2 ใน 3 ถ้าเด็กทำครั้งที่ 1 และ 2 ผ่านแล้วไม่ต้องทำครั้งที่ 3
เช่น ข้อ 20 ที่ช่วงอายุ 5-6 เดือน และข้อ 75 ในช่วงอายุ 30 เดือน

2. ในกรณีที่มีการประเมินเพื่อติดตามพัฒนาการในครั้งต่อไป ให้เริ่มต้นประเมินข้อที่
เด็กไม่ผ่านในครั้งที่ผ่านมา

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ขั้นตอนสรุป

เมื่อประเมินพัฒนาการเด็กเสร็จแล้วทุกครั้ง ผู้ประเมินจะต้องสรุปผลการประเมินและให้ข้อมูลแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก ดังนี้

“ ขอขอบคุณ คุณพ่อคุณแม่ที่ให้ความร่วมมือในการประเมิน ขณะนี้การประเมินเสร็จสิ้นแล้ว ผลการประเมิน เด็กมีอายุพัฒนาการในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการเคลื่อนไหว เด็กมีพัฒนาการอยู่ในช่วงอายุ.....

ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาเด็กมีพัฒนาการอยู่ในช่วงอายุ.....

ด้านการเข้าใจภาษา เด็กมีพัฒนาการอยู่ในช่วงอายุ.....

ด้านการใช้ภาษา เด็กมีพัฒนาการอยู่ในช่วงอายุ.....

ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม เด็กมีพัฒนาการอยู่ในช่วงอายุ.....”

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ขั้นตอนสรุป

- กรณีประเมินแล้วพบว่าสมวัย ให้แนะนำพ่อแม่ ผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการลูกในช่วงอายุต่อไปตามคู่มือฯ
- กรณีที่เด็กประเมินแล้วพบว่าไม่สมวัยด้านใดด้านหนึ่งให้ผู้ประเมินให้คำแนะนำ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามคู่มือฯ ในข้อทักษะที่เด็กไม่ผ่านการประเมิน ควรจะฝึกเด็กเพิ่มทุกวันอย่างต่อเนื่อง แล้วอีก 1 เดือนกลับมาประเมินซ้ำ

- กรณีประเมินซ้ำ หลังจากการกระตุ้นแล้วยังไม่สมวัย ต้องให้ข้อมูลแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กในการส่งต่อ เพื่อตรวจและวินิจฉัยเพิ่มเติมที่โรงพยาบาล (รพศ.รพท.) พร้อมใบส่งตัว

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

สมมุติว่า....

เด็กเกิด 15 ธันวาคม 2553 เราจะประเมินพัฒนาการที่อายุเท่าไรคะ
ผ่าน 3 ด้าน ไม่ผ่าน 2 ด้านทำอย่างไรต่อ

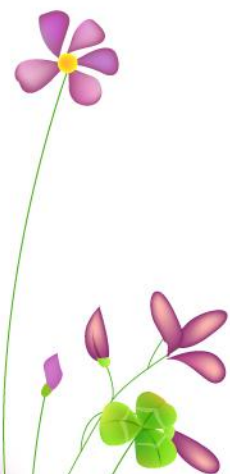

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ข้อซักถามเพิ่มเติม

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

สวัสดีค่ะ

โดย สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

